

Отже, проходження функціонального навчання керівниками закладів вищої освіти та їх заступниками забезпечує створення на рівні об'єкта дієвої системи захисту учасників освітнього процесу. Формує здатність керівників до організації заходів цивільного захисту, впевненого виконання ними управлінських функцій, забезпеченні реалізації завдань функціональної підсистеми «Навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту».

Список використаних джерел:

1. Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту : Наказ Міністерства освіти України від 21.11.2016 № 1400. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1623-16>.

МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Пшонка А.В.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека»,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»*

Стан української мови - проблема, яка не може залишити байдужим жодну сучасну людину. Особливу тривогу викликає сучасна молодіжна мова. На сьогоднішній день все рідше й рідше можна зустріти молоду людину, яка вміє висловлювати свою думку не перекручуючи слова або не користуючись ненормативною лексикою.

Проблема культури мовлення в сучасний період є актуальною. На жаль в наш час люди все менше читають книжки та не намагаються вдосконалювати свою культуру мовлення.

В умовах сучасного світу ми спостерігаємо як «класична», правильна українська мова йде з повсякденності, замінюється спрощеною, часом жаргонною лексикою. Виникає закономірне питання: чому сьогодні молодь, маючи таку багату мову, яку оспівував Шевченко Т. Г, Костенко Л. В., Тичина П. Г. вважає за краще нову форму спілкування, нехтуючи нормами сучасної української мови, вживаючи сленг і ненормативну лексику.

На сьогоднішній день часто буває так, що смак і прагнення до індивідуальності переходить всі межі розумного. За даними досліджень, більший вплив на сучасного підлітка надає перш за все навколишнє культурне середовище (сім'я, друзі, однолітки), а також глобальна мережа Інтернет, телебачення, модні журнали, книги, музика і суспільство в цілому. Особливо варто відзначити музичні композиції деяких сучасних груп і виконавців, тексти пісень яких здатні викликати шок у будь-якої мало-мальськи освіченої людини (пр. Instasamka, SodaLuv, BlackStar). Особливо багато нарікань викликає мовлення депутатів. Народ не прощає своїм обранцям безграмотності: над ними кепкують, їхні мовленні помилки обговорюють, на них буде свої телепередачі розважальна програма «95-й квартал». Порушенням мовних норм часто «грішать» не

тільки телеведучі провідних українських каналів, а й диктори радіо. Особливо багато таких «перлів» лунає в розважальних передачах Нового каналу, 1+1, ТЕТ та НТН. Це слова: прикольно, класно, фіолетово, тіпа, короче тощо.

Мова Інтернет-чатів, соціальних мереж просто перенасичена мовними помилками, її головна функція – швидка і ефективна передача думки, тому на грамотність тут ніхто не звертає увагу.

З прискоренням темпу життя і його зміною зростає словниковий запас і відповідно розширюється словник сленгу. У зв'язку з бурхливим зростанням масових комунікацій в лексикон були додані тисячі нових слів, що відбили політичні і соціальні зміни. Вони віддзеркалюються в засобах масової інформації і, природно, знаходять своє вираження і в жаргоні, який являє собою виклик «культурному» життю.

Основною проблемою в молодіжному середовищі є забруднення мови молодіжним сленгом. Поширення сленгу серед молоді самі студенти пояснюють тим, що саме він допомагає яскравіше висловити свій емоційно-експресивний стан.

Сучасну молодь зовсім без сленгу уявити неможливо. Головні переваги тут – виразність і стислість. Не випадково, що в даний час сленг вживається в пресі і навіть в літературі (причому не тільки детективного жанру). Навіть державні діячі високого рангу використовують в своїх виступах сленгові вислови. Отже, не можна ставитися до сленгу як до чогось того, що тільки забруднює українську мову. Це невід'ємна частина нашої мови. Але і віддалятися від цієї проблеми теж не варто.

Вчені довели, що вся «нехороша» лексика – споконвічно рідна, слов'янська, пов'язана тисячами ниток з загальнонаціональним лексичним багатством всіх слов'янських мов. Можливо, тому, в останній час ненормативна лексика все більше використовується в літературі, кінематографії, на телебаченні, що викликає протести громадськості. Навіть класики української літератури вживали лайливі слова, але у всіх наших великих письменників, крім цензури, був і свій внутрішній редактор – совість [1].

У наш час, на превеликий жаль, ненормативна лексика увійшла в повсякденну розмовну мову величезної кількості українських людей. Мат починає набувати масштабів загальнонаціонального культурного лиха. І це не можна пускати на самоплив, необхідно приймати серйозні заходи по ліквідації даної проблеми.

Однак однією з найбільших проблем в молодіжному середовищі являється безграмотність. І з кожним роком число такої молоді зростає з жахливою прогресією. СМС-повідомлення, якими обмінюється сьогодні молодь, взагалі відкидають всі правила мови: виключаються знаки пунктуації, заголовні букви, активно використовуються скорочення слів. Автоматично все це переноситься і в зошити [2].

Вищий навчальний заклад, як соціальний інститут, має великі можливості для формування у сучасної молоді морально-етичних норм. Ці можливості можуть бути реалізовані як в процесі навчальної, так і позанавчальної діяльності. Саме в студентському співтоваристві, в стінах рідного вузу, у студента може бути сформоване правильне ставлення до української мови. Вуз є одним з найбільш ефективних соціальних інститутів, який може сприяти розвитку української мовленнєвої культури і української мови в цілому.

Однак, проаналізувавши обов'язковий мінімум основної освітньої програми державного освітнього стандарту вищої професійної освіти, було виявлено, що дисципліни, що сприяють, по-перше, розвивати у молоді морально-етичні якості, по-друге, навчати грамотної мови та письма, з усього циклу дисциплін складають приблизно 12% (культурологія, українська мова і культура мови і ін.), що доводить їх крайню недостатність у формуванні системи значущих цінностей особистості випускника вузу. Мінімум цих дисциплін був досягнутий в технічних спеціальностях. Це говорить про те, що українській мові приділяється занадто мало уваги [3].

Наша державна мова – українська. І це не лише наше минуле, це наше майбутнє. Уважне ставлення держави до молодого покоління, до його мовленнєвої культури – це запорука кращого майбутнього.

Таким чином, необхідно відзначити, що формування мовленнєвої культури і зміцнення позицій української мови у молоді, є актуальною задачею. Для того щоб удосконалити культуру мови, необхідно не забувати про мову, піклуватися про неї, кожен з нас повинен уважно ставитися до неї і стежити за тим, що ми говоримо і в якій формі. Звертатися з цього питання також потрібно до представників преси, чії роботи знаходяться в загальній увазі, до людей, які пишуть книги і словники, до тих, хто консулює і навчає українській мові, хто створює правила правопису і всім іншим, хто має справу до великої аудиторії слухачів та читачів.

Список використаних джерел:

1. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. – К: Либідь, 2001. – 240 с.
2. Савич Л.. Культура мовлення вчителя: аналіз наукових розвідок О. М. Біляєва // Проблеми підготовки сучасного вчителя, 2010. – № 2.
3. Ющук І. П. Мова наша українська. Статті, виступи, роздуми. К.: ВЦ «Просвіта», 2001.

*Наукові керівники: Л.А. Васьковець, канд. біол наук, доцент,
професор кафедри «Безпека праці та навколишнього середовища»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
Л.О. Яценко, канд. техн. наук, старший викладач кафедри
«Безпека праці та навколишнього середовища»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»*